

Promluva (řeč)

Thrasyllos prý – podle Diogéna Laertského – byl autorem výroku: „Řeč je stínem činu.“ (4291, str. 66.) S mnohem větším oprávněním bychom mohli říci, že „text“ je „stínem řeči“ (přesněji promluvy). O čem však v žádném z těchto tří případů nelze pochybovat, je nutno jak čin, tak řeč (promluvu) – a ovšem také text interpretovat, správně vyložit v příslušných souvislostech, v kontextu, a to hned dvojím. Jednak tak, aby původní kontext činu (nebo promluvy či zápisu promluvy resp. myšlenky) nebyl narušen nebo dokonce nahrazen jiným, zejména však aby vše bylo právě interpretací zapojeno do nového kontextu, totiž porozumivého a vhodného k porozumění. A protože není mezi tím vším vlastně zásadního rozdílu, protože také „slovo je čin“ (a tedy „promluva je čin“), musíme uzavřít, že řeč (promluva) je jen někdy pouhým „stínem činu“, ale jindy se může sama stát mocnějším činem než jakýkoli fakticky provedený čin, neboť může vést nikoli k jednomu konkrétnímu činu, ale k mnoha činům, a to k mnoha činům mnohých, neboť promluva je schopna oslovit mnohé daleko spíše než jeden konkrétní čin. Což ovšem vůbec neznamená, že každá promluva je něčeho takového schopna, že každá promluva je „čin“ (ostatně ani každý čin není takovým opravdovým „činem“).

(Písek, 080507-2.)